

BASISPROTOCOL HERSTELRECHT EN BEMIDDELING
ARRONDISSEMENT LEUVEN

(aangepaste versie mei 2007)¹

DE ONDERTEKENENDE PARTIJEN:

1. Het Parket van de Procureur des Konings te Leuven, vertegenwoordigd door
De heer Ivo Carmen, Procureur des Konings;
2. De Orde der advocaten te Leuven, vertegenwoordigd door
Meester Frans Wouters, Stafhouder;
3. Het Justitiehuis te Leuven, vertegenwoordigd door
Mevrouw Claudine Schoutetens, directeur;
4. De vzw Centrum Algemeen Welzijnswerk te Leuven, vertegenwoordigd door
Mevrouw Katrien Willems, assistent-directeur;
5. De vzw Oikoten, vertegenwoordigd door
De heer Jos Vanderweyden, voorzitter;
6. De Lokale Politie Leuven, vertegenwoordigd door
De heer Hugo Michiels, korpschef;
7. De vzw Suggnomè, Forum voor herstelrecht en bemiddeling, vertegenwoordigd door
De heer Jan Bergé, voorzitter;
8. De Katholieke Universiteit Leuven, faculteit Rechtsgeleerdheid, afdeling Strafrecht,
Strafvordering en Criminologie, vertegenwoordigd door
De heer Ivo Aertsen, docent;
9. De stad Leuven, vertegenwoordigd door
De heer Louis Tobback, burgemeester;
De heer Gust Vriens, stadssecretaris;
10. De Centrale Gevangenis van Leuven, vertegenwoordigd door:
De heer Guido Verschueren, directeur;
11. De Hulpgevangenis van Leuven vertegenwoordigd door:
De heer Paul Dauwe, directeur;
12. De vzw Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg (OSBJ), vertegenwoordigd door
Lieve Balcaen,
13. De Rechtbank van Eerste Aanleg, vertegenwoordigd door:
De heer Rik Haex , voorzitter;

¹ De ‘overwegingen’ van de Stad Leuven werden geherformuleerd. Geen andere aanpassingen werden doorgevoerd.

Vanuit de volgende overwegingen:

Vanwege het Parket;

1. De toenemende aandacht binnen Justitie in het algemeen en het Parket in het bijzonder voor de belangen en de bejegening van de benadeelden van misdrijven.
2. De toenemende bekommernis van het Parket voor het pedagogisch effect van het gerechtelijk optreden ten aanzien van minderjarige daders.
3. De wet van 10 februari 1994 op de bemiddeling in strafzaken, waarin aan de bemiddeling dader-slachtoffer binnen de wettelijke afhandelingprocedure een plaats wordt gegeven.
4. De grote interesse die binnen het Parket te Leuven in dit verband leeft rond de integratie van de bemiddelingsdimensie op diverse niveaus van het gerechtelijk optreden.
5. De gunstige evaluatie van de bemiddelingsprojecten waarin door het Leuvense Parket intens werd meegewerkt en de kwaliteit van de samenwerking hierrond.

Vanwege de Orde der advocaten

1. De interesse vanuit de advocatuur voor alle vormen van bemiddeling, zoals bemiddeling in familiezaken, bemiddeling in handelszaken, schuldbemiddeling, ... zodat de bemiddeling op strafrechtelijk gebied de vervollediging van dit bemiddelingsspectrum bewerkstelligt door ook op het strafrechtelijke domein in een dergelijke vorm van conflictbeheersing te voorzien.
2. De Balie betoont specifieke interesse om ook op het meer theoretische vlak betrokken te zijn bij de ontwikkeling van voorliggende bemiddelingsprojecten gelet op het feit dat de advocatuur, als praktijkjuristen bij uitstek, met deze bemiddelingsprojecten in de praktijk zullen geconfronteerd worden.
3. De Balie wenst in het algemeen mee te werken aan projecten welke met zin voor vernieuwing en inspelend op maatschappelijke tendensen een antwoord op conflicten kunnen bieden.
4. De Balie is eveneens van oordeel dat bemiddeling als methode van conflictoplossing kan leiden tot oplossingen waarbij de belangen van partijen, in casu dader en slachtoffer, optimaal gediend worden zodat de duurzaamheid van de gevonden oplossing in vele gevallen toeneemt.
5. De Balie ziet het als één van de essentiële opdrachten van de advocatuur om toe te zien op het correcte juridische verloop van procedures in het algemeen, en bijgevolg ook op het verloop van bemiddelingen, als alternatieve procedures.

Vanwege het Justitiehuis

1. De doelstellingen van het Justitiehuis: Het Justitiehuis streeft ernaar de gerechtelijke instellingen beter te doen aansluiten bij de maatschappelijke en persoonlijke verwachtingen en behoeften. Hiermee beoogt men een meer toegankelijke, efficiënte en humane justitie tot stand te brengen. In het kader van bovenstaande vormt ook de sensibilisatie een belangrijke doelstelling van het justitiehuis ondermeer door het zoeken naar andere oplossingen dan de traditionele gerechtelijke aanpak.
2. De basisopdrachten van het Justitiehuis: De coördinatie, promotie en bekendmaking van de initiatieven rond alternatieve geschillenbeslechting vormt een basisopdracht voor het justitiehuis. Daarnaast maakt ook het structureren en bevorderen van de

samenwerking en het overleg met de verschillende actoren in en om justitie voor het bereiken van de doelstellingen van het Justitiehuis een basisopdracht uit.

Vanwege de vzw Centrum Algemeen Welzijnswerk

1. Tot de bijkomende taken van de organisatie behoren, zoals omschreven in het besluit van de Vlaamse regering tot uitvoering van het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk; hoofdstuk IV, art. 13 §1.1° en 2° ‘sociale hulpverlening aan gedetineerden en hun naastbestaanden met het oog op hun sociale reïntegratie’, en ‘hulp- en dienstverlening aan slachtoffers van misdrijven’.
2. De openheid die de dienst tijdens de voorbije jaren steeds heeft aangetroffen in de dialoog met de diverse betrokken justitiële instanties, in het bijzonder het Leuvense Parket.
3. Het pleidooi van de vereniging voor het samengaan van dader- en slachtofferhulp, in de overtuiging dat het forensisch welzijnswerk voortdurend en gelijktijdig het welzijn van de diverse groepen rechtzoekenden dient te bevorderen. De vereniging tracht een bijdrage te leveren tot een herstelgerichte strafrechtsbedeling.
4. De jarenlange positieve ervaring met herstelbemiddeling voor meerderjarigen dat als experiment in 1993 startte binnen Justitieel Welzijnswerk.
5. De noodzaak om herstelbemiddeling een structurele plaats te geven in het aanbod aan rechtzoekenden. Dit is slechts zinvol indien gelijktijdig, op de diverse niveaus van de strafrechtelijke afhandeling, op een gecoördineerde wijze herstelgerichte initiatieven worden genomen.

Vanwege de vzw Oikoten

1. De doelstellingen van de organisatie, met name het uitdenken van en experimenteren met nieuwe mogelijkheden in de maatschappelijke omgang met jonge delinquenten. Hierbij staat de bekommernis om de jongere aan te spreken op zijn capaciteit om verantwoordelijkheid te nemen centraal. Tegelijk wil de vzw Oikoten ook de maatschappelijke mechanismen die het opnemen van verantwoordelijkheid door de jongere afremmen of blokkeren, opsporen en ter discussie stellen.
2. De overeenkomst met de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen met de opdracht herstelbemiddelingsprojecten uit te werken die tot doel hebben ‘jongeren de kans te geven, de morele en /of materiële schade van de benadeelde te vereffenen’.
3. De jarenlange ervaring met dergelijke herstelbemiddelingsprojecten die in nauwe samenwerking met het Leuvense Parket al sinds 1987 worden aangeboden.
4. De ontwikkeling van een vereffeningsfonds voor minderjarige daders in 1991.
5. De noodzaak om herstelbemiddeling een structurele plaats te geven in het aanbod aan minderjarige daders.

Vanwege de vzw OSBJ

De overeenkomst met de Vlaamse Gemeenschap waarin de OSBJ zich ertoe verbindt om:

1. De bestaande werkingen van de verschillende bemiddelingsinitiatieven ten aanzien van minderjarige daders in de verschillende arrondissementen op elkaar af te stemmen in functie van een éénduidig aanbod over heel Vlaanderen.
2. In samenspraak met andere sectoren te werken aan de verdere ontwikkeling van een gezamenlijk gedragen visie.
3. De kwaliteit van de dienstverlening te bewaken.

Vanwege de lokale politie Leuven

1. De bekommernis om bij te dragen tot de beheersbaarheid en preventie van criminaliteit en hierbij te streven naar een kwaliteitsvolle, probleem- en oplossingsgerichte en naar volledigheid strevende aanpak.
2. Het geloof in de idee van een “gemeenschapsgerichte politiezorg” waarin niet enkel dader- en maatschappijgericht gewerkt wordt, maar waarin ook de slachtofferzorg/bejegening tot de expliciete opdracht behoort.
3. De overtuiging dat een snelle reactie waarbij de verschillende partijen worden betrokken, bijdraagt tot het veiligheidsgevoel van burgers in het algemeen (maar in het bijzonder van die van de PZ Leuven) en tot een maatschappelijk klimaat van pacificatie en verantwoordelijkheid.
Zulke reactie t.a.v. lichte feiten kan immers beantwoorden aan de behoefte van een efficiënte schaderegeling, maar kan anderzijds ook tegemoetkomen aan de behoefte van daders en slachtoffers inzake de mogelijkheid tot communicatie en onderling contact.
4. De overtuiging en het willen bewaken dat het onderbrengen van een bemiddelingsproject binnen de lokale politie geen afbreuk doet aan de methode en werkingsprincipes van bemiddeling, noch aan de autonome bevoegdheid van het parket.

Vanwege de vzw Suggnomè

1. De eigenheid en doelstelling van de organisatie: ‘een specifieke bijdrage leveren tot de verdere humanisering van de samenleving in het algemeen en van de rechtsbedeling in het bijzonder. De vereniging wil dit doen door het bevorderen van methoden en benaderingen die slachtoffers en daders van misdrijven, alsook hun omgeving, de mogelijkheid bieden om door middel van onderlinge communicatie actief en vrijwillig deel te nemen aan probleemoplossing en herstel.’
2. De opdracht van diverse overheden aan de vereniging om herstelgerichte modaliteiten te ontwikkelen en te veralgemenen.

Vanwege de K.U. Leuven

1. De interesse voor het thema ‘herstelrecht’ vanuit de onderzoeksdomeinen van onder andere de jeugdcriminologie, de victimologie en de penologie. Het streven naar een meer slachtoffer- en herstelgerichte vorm van jeugdrecht en strafrecht wordt geïnspireerd door wetenschappelijke inzichten uit deze domeinen. In de andere richting voeden herstelrechtelijke ervaringen op het terrein verder wetenschappelijk onderzoek, zowel op praktijkgericht als theoretisch vlak. Tevens willen de onderzoekers vanuit hun opdracht van wetenschappelijke dienstverlening actief meewerken aan de ontwikkeling van nieuwe maatschappelijke reactievormen binnen de context van de strafrechtsbedeling en het jeugdrecht. Tenslotte vindt de herstelrechtelijke praktijk ook een toepassing in de onderwijsopdracht.
2. Het huidige engagement van de K.U. Leuven is een verderzetting van reeds vroeger opgestart actieonderzoek rond bemiddeling en herstelrecht. Dit had betrekking op het experiment ‘herstelbemiddeling’ voor meer ernstige misdrijven (1993-1995),

het experiment 'herstelgerichte detentie' (1998-2000) en het experiment 'Hergo' (2000-2003).

3.

Vanwege de Stad Leuven:

1. De bestuurlijke opdrachten en de bekommernis om het welzijn en het veiligheidsgevoelen van de burgers en om het terugdringen van de criminaliteit in en rond Leuven.
2. De centrale rol als provinciehoofdstad in het arrondissementeel aanbod inzake bemiddeling als openbare dienst(verlening) aan de Leuvense bevolking.
3. De neutrale positie als lokale bestuurlijke overheid tussen justitie en welzijn.
4. De bemiddeling die thans ook aangeboden wordt op het niveau van de lokale politie en in het kader van de gemeentelijke administratieve sancties.

Vanwege de Centrale Gevangenis en Hulpgevangenis te Leuven:

1. Het reeds bestaande veranderingsproces naar een herstelgerichte gevangenisstructuur en –cultuur, onder begeleiding van de herstelconsulent(en) .
2. De betrokkenheid van de gevangenis en haar actoren bij de verdere conceptuele ontwikkeling van herstelgerichte projecten in het algemeen en de bemiddelingsmethodiek in het bijzonder.
3. De noodzaak om het herstelgericht en bemiddelingsaanbod binnen deze gevangeniscontext structureel te implementeren.

KOMEN OVEREEN WAT VOLGT:

Dit protocol vervangt het 'Samenwerkingsprotocol bemiddeling in delictsituaties' van 28 februari 1996.

Art. 1 - DOEL

De ondertekenende partijen willen een op herstel gerichte rechtsbedeling en rechtscultuur bevorderen. Ze zijn betrokken bij de maatschappelijke omgang met misdrijven of als misdrijf kwalificeerbare feiten in het gerechtelijk arrondissement Leuven. Het betreft de maatschappelijke bijstand en de rechtsbedeling ten aanzien van meerderjarigen en minderjarigen, zowel slachtoffers als daders en hun omgeving.

Ze richten zich op de opeenvolgende fasen van de gerechtelijke afhandeling.

Art. 2 - METHODE

Door hun actieve inbreng in het samenwerkingsverband participeren de ondertekenende partijen aan een volgehouden inhoudelijk overleg waarbinnen de bestaande maatschappelijke en justitiële afhandelingen worden getoetst aan herstelrechtelijke uitgangspunten.

Vanuit dit overleg kunnen concrete vernieuwende initiatieven ontwikkeld en ondersteund worden om slachtoffers en daders, alsook hun omgeving, tot herstel en pacificatie in ruime zin te brengen.

Hierbij vervult het samenwerkingsverband een beleidsadviserende functie.

Art. 3 - STUURGROEP

Elk van de ondertekenende partijen vaardigt één vaste en één plaatsvervangende vertegenwoordiger af in een arrondissementele stuurgroep.

Deze vertegenwoordiger beschikt als dusdanig over het mandaat om, binnen de begrenzings van het opzet van dit samenwerkingsverband en onverminderd de bevoegdheden van elke ondertekenende instantie, op een open, zelfstandige en creatieve wijze bij te dragen tot de ontwikkeling en toepassing van een gezamenlijke visie inzake een meer op herstel gericht maatschappelijk en justitieel beleid. Binnen de grenzen van het juridisch en deontologisch verantwoordbare, mag hij hierbij gebruik maken van de beschikbare gegevens binnen zijn dienst.

De stuurgroep evalueert, oriënteert, stimuleert en coördineert herstelrechtelijke initiatieven en ontwikkelingen, zoals bedoeld in art. 4. De stuurgroep bevraagt in een geest van respect en gelijkwaardigheid de bestaande maatschappelijke en justitiële omgang met criminaliteit en éénieders bijdrage hierin.

Deze bevraging kan uitmonden in adviezen over de algemene inhoudelijke uitwerking van herstelrechtelijke initiatieven en de toegepaste procedures en over de opportuniteit van eventuele bijsturingen. Elk van de ondertekenende partijen verbindt er zich toe de stuurgroep op gemotiveerde wijze te informeren over het gevolg dat al dan niet aan dergelijke adviezen wordt gegeven. Het effect van deze adviezen kan voorwerp uitmaken van een kritische opvolging en evaluatie.

De stuurgroep staat in voor de informatieverstrekking over zijn werking binnen de eigen regio.

Deze stuurgroep komt minstens eens in de twee maanden bijeen.

In principe neemt minstens één medewerker van de gemeenschappelijk opgerichte of erkende projecten deel aan de vergadering van de stuurgroep.

De stuurgroep kan bovendien een beroep doen op externe deskundigen.

De stuurgroep kan de regels van haar werking in een huishoudelijk reglement specificeren.

Art. 4 - CONCRETE INITIATIEVEN

De initiatieven, die door de stuurgroep worden opgevolgd, kunnen diverse terreinen en herstelrechtelijke methoden betreffen.

Oorspronkelijk gaat de Leuvense samenwerking terug op de ontwikkeling binnen het arrondissement van bemiddeling tussen daders en slachtoffers van misdrijven. Deze oorspronkelijke missie wordt niet losgelaten.

Onder bemiddeling wordt verstaan het communicatieproces dat, op initiatief van de betrokken partijen of de actoren in de strafrechtsbedeling, door een neutrale bemiddelaar op gang wordt gebracht om de in brede zin bij een misdrijf betrokken partijen, tot pacificatie en herstel te brengen.

Tevens richt de stuurgroep zich naar werkwijzen en ontwikkelingen met een herstelrechtelijke oriëntatie. Deze herstelrechtelijke oriëntatie neemt als uitgangspunt de door de rechtzoekende geformuleerde noden en behoeften en streeft naar responsabilisering en participatie.

Art. 5 - DEELPROTOCOLLEN

De ondertekenende partijen kunnen zich engageren in concrete initiatieven, zoals bedoeld in art. 4. Zij kunnen dit onder meer doen door medewerkers af te vaardigen of ter beschikking te stellen voor bepaalde activiteiten, projecten of de algemene samenwerking. Ze kunnen dit ook doen door werkingsmiddelen of infrastructuur ter beschikking te stellen.

De partijen kunnen hierover, vanuit hun specifieke opdracht en bevoegdheid en na bespreking in de stuurgroep, deelprotocollen afsluiten.

Art. 6 - RUIMER OVERLEG EN ONDERSTEUNING

Met het oog op een permanente uitwisseling en een éénvormige ontwikkeling van doelstellingen en methoden doet de stuurgroep een beroep op de vzw Suggnomè. Deze vzw bevordert de ontwikkeling van soortgelijke samenwerkingsverbanden in verschillende gerechtelijke arrondissementen, brengt hierover verslag en stimuleert overleg met relevante organisaties en instanties.

Met het oog op de bevordering van herstelrechtelijke afhandelingen van jeugddelinquentie doet de stuurgroep een beroep op de OSBJ.

In functie van een optimale, gecoördineerde ontwikkeling van herstelrechtelijke initiatieven kan de stuurgroep eveneens samenwerken met andere ondersteunende of koepelorganisaties. De stuurgroep bevordert eveneens openheid ten aanzien van internationale ontwikkelingen.

Art. 7 - WETENSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

De afdeling strafrecht, strafvordering en criminologie van de K.U. Leuven zal de werkzaamheden van dit samenwerkingsverband en de door de stuurgroep genomen initiatieven wetenschappelijk ondersteunen. De onderzoeksbenadering is actiegericht en staat in het teken van een permanente reflectie, evaluatie en bijsturing. Zij zal van kortbij de praktijk en de ontwikkeling van de projecten volgen.

Concreet zal de K.U. Leuven een bijdrage leveren door: informatie- en adviesverstrekking met betrekking tot de praktijk van bemiddeling, de algemene beleidsontwikkelingen inzake herstelrecht en de theorievorming; het uitwerken van registratie- en evaluatieschema's; uitwisseling en toetsing op het vlak van relevante ontwikkelingen en bevindingen in binnen- en buitenland en het zelf doorvoeren van empirisch onderzoek.

In samenspraak met de K.U. Leuven kan de stuurgroep de wetenschappelijke ondersteuning uitbreiden naar andere disciplines en/of wetenschappelijke instellingen.

Art. 8 - TOETREDING EN BEËINDIGING VAN HET LIDMAATSCHAP

Met instemming van de stuurgroep kunnen andere organisaties of personen toetreden.

Indien één van de ondertekenende partners zijn lidmaatschap van de stuurgroep wenst te beëindigen, wordt dit ter informatie en bespreking voorgelegd aan de stuurgroep. De beëindiging gaat in 6 maanden na de bespreking hiervan.

Ondertekend te Leuven op 29/04/2004

L. TOBBACK
Burgemeester
te Leuven

I. CARMEN
Procureur des Konings
te Leuven

H. MICHIELS
Korpschef
te Leuven

G. VRIENS
Stadssecretaris
te Leuven

F. HUTSEBAUT
Gewoon hoogleraar
KULeuven

F. WOUTERS
Stafhouder
Balie Leuven

M. GEIRNAERT
Directrice CAW
te Leuven

J. VANDERWEYDEN
Voorzitter
vzw Oikoten

J. BERGE
Voorzitter
vzw Suggnomè

G. VERSCHUEREN
Directeur centrale gevangenis
te Leuven

P. DAUWE
Directeur hulpgevangenis
te Leuven

L. BALCAEN
medewerkster OSBJ